

АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**СМЈЕРНИЦА ЗА ИЗРАДУ
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЉАЊЕ КАПИТАЛОМ СА ПОЛИТИКАМА
ВЕЗАНИМ ЗА КВАНТИТЕТ И КВАЛИТЕТ КАПИТАЛА
ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ**

I ОПШТИ ДИО

1. Надлежности

Агенција за осигурање Републике Српске у складу са чланом 7. став 2. алинеја 9. има овлашћења да даје смјернице потребне за примјену закона и за остала питања од значаја за тржиште осигурања како би друштва за осигурање пословала у складу са регулаторним циљевима.

2. Сврха и циљ

Смјерница за израду програма за управљање капиталом са политикама везаним за квантитет и квалитет капитала друштава за осигурање је намијењена друштвима за осигурање у Републици Српској.

Ова смјерница би се требала примјењивати по начелу пропорционалности тј. примјена би требала бити сразмјерна величини друштва за осигурање, врсти осигурања за које је друштво добило дозволу за рад, обиму и сложености активности, те преузетим ризицима. Што је већи системски значај, обим и сложеност пословних активности неког друштва, поступка управљања и планирања капитала мора да буде сложенији.

Овом смјерницом се дају упутства о минималном садржају Програма за управљање и капиталом са политикама везаним за квантитет и квалитет капитала друштва за осигурање.

Органи управљања и надзора у друштву одговорни су за успостављање и функционисање адекватног система управљања ризицима и капиталом.

Циљ израде ових Смјерница је да помогну друштву да уреди интерни начин управљања капиталом, како би континуирано испуњавало захтјеве адекватности капитала.

3. Законска и подзаконска регулатива

Обавеза израде Програма утврђена је чланом 2. став 2. Правилника о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање. Друштво је обавезно да у оквиру политика и процедура за идентификовање, мјерење и праћење ризика донесе и програм за управљање капиталом са политикама везаним за квантитет и квалитет капитала.

Законска и подзаконска регулатива на основу које друштво доноси Програм за управљање капиталом је:

1. Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“ број: 17/05, 1/06, 64/06 и 74/10) и
2. Правилник о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање (“Службени гласник Републике Српске“ број: 103/12).

4. Скраћенице

Скраћенице које се користе у овој смјерници имају сљедећа значења:

Агенција: Агенција за осигурање Републике Српске,

Друштво: Друштво за осигурање,

Смјерница: Смјерница за израду програма за управљање капиталом са политикама везаним за квантитет и квалитет капитала друштава за осигурање,

Програм за управљање капиталом: Програм за управљање и капиталом са политикама везаним за квантитет и квалитет капитала друштава за осигурање,

Закон: Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“ број: 17/05, 1/06, 64/06 и 74/10),

Правилник: Правилник о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“ број, 103/12).

5. Дефиниције

Капитал представља збир ставки базичног и додатног капитала који се умањује за одбитне ставке прописане Законом и Правилником.

Адекватност капитала је законска обавеза друштва за осигурање да у сваком тренутку обезбиједи капитал који је довољан у погледу обима и врсте послова осигурања које обавља и с обзиром на ризике којима је изложено у обављању тих послова.

II САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА УПРАВЉАЊЕ КАПИТАЛОМ

Програм за управљање капиталом минимално треба да садржи сљедеће:

- Уводни дио,
- Опште информације о друштву,
- Стратегија управљања капиталом,
- План управљања капиталом,
- Интерна процјена адекватности капитала са посебним освртом на регулаторни оквир и структуру капитала.

Оставља се могућност Друштву да приликом израде Програма за управљање капиталом прошири садржај.

III ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СТАВКИ ИЗ САДРЖАЈА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЉАЊЕ КАПИТАЛОМ

1. Уводни дио

У овом дијелу Програма за управљање капиталом наводе се:

- правни основ и овлашћења органа друштва за доношење Програма.

2. Опште информације о друштву

Овај дио Програма за управљање капиталом садржи податке као што су:

- пословно име, сједиште друштва за осигурање,
- власничка структура,
- врсте осигурања за које друштво има дозволу,
- организација,

- органи управљања (чланови) и
- остале опште информације.

3. Стратегија управљања капиталом

Да би Друштво обављало своју основну функцију мора стално да прати и прикупља информације, јасно формулише своје циљеве и на бази њих формулише своју пословну стратегију.

Друштво је обавезно да успостави свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима, којима је изложено или може да буде изложено, по основу свих пословних активности, а који је пропорционалан природи, обиму и сложености пословања. Друштво треба кроз стратегију управљања ризицима да уреди јединствено и досљедно управљање ризицима, усклађено са пословном стратегијом и политиком друштва. Саставни дио стратегије за управљање ризицима је стратегија управљања капиталом.

У том смислу у овом дијелу програма треба идентификовати како и на који начин (интерни акти, органи и функције Друштва, дефинисане одговорности, извјештавање, избјегавање сукоба интереса) се управља ризицима, а у оквиру тога и капиталом Друштва. Процес управљања капиталом треба бити подржан добром праксом корпоративног управљања, те успостављањем одговарајућих механизма интерне контроле. Процес управљања капиталом треба да буде успостављен на трајној основи. Потребно је утврдити дугорочне циљеве и основна начела управљања капиталом.

Интерни оквир стратешког приступа управљању капиталом чине:

- стратегија управљања капиталом,
- план управљања капиталом и
- интерна процјена адекватности капитала.

Стратегија за управљање капиталом треба да дефинише однос друштва према капиталу на начин којим се обезбјеђује управљање капиталом на континуираној и дугорочној основи, узимајући у обзир макроекономско окружење, кретања на тржишту осигурања и стратешке пословне циљеве самог Друштва. У ту сврху Друштво треба да планира потребе за капиталом на начин који обезбјеђује реализацију стратешких циљева са једне стране и покриће свих очекиваних и неочекиваних губитака, а посебно покрића обавеза по основу уговора о осигурању, које нису покривене техничким резервама израчунатих на бази пројектованих различитих сценарија, са друге стране. Такође, корисно би било да Друштво одреди и контролне нивое који дјелују као индикатори за предузимање превентивних активности, како би се спријечила несолвентност Друштва, те да идентификује и алтернативне изворе капитала за непредвиђене околности које могу угрозити капитал. Поред тога, програм реосигурања, у минимизирању негативних ефеката на испуњавање захтјева адекватности капитала требао би да буде разматран у оквиру стратегије и плана управљања капиталом.

4. План управљања капиталом

План управљања капиталом треба да произилази из стратегије управљања капиталом, а садржи најмање:

- процедуре планирања адекватног нивоа капитала Друштва,
- начин успостављања и одржавања адекватног нивоа капитала који је у складу са регулаторним захтјевима и развојним плановима Друштва (повећање портфела, ризици, апетит за ризиком, увођење нових производа, улазак на нова тржишта и сл.),

- план за dostizaње и одржавање адекватности капитала у случају настанка непредвиђених догађаја који могу да утичу на износ капитала Друштва,
- дугорочна политика дивиденди.

У процесу планирања Друштво узима у обзир сљедеће елементе:

- постојеће потребе за капиталом (интерне и минимално потребне према регулаторним захтјевима),
- планирано средњорочно коришћење капитала,
- оптимални ниво капитала имајући у виду пословну стратегију и ризике којима је Друштво изложено или може бити изложено,
- интерне и екстерне изворе који се могу користити у случају потребе повећања капитала (укључујући и припадајуће трошкове).

Планом капитала одређује се капацитет Друштва за преузимање ризика. То је документ који описује потребу за капиталом Друштва, планирану структуру капитала и изворе капитала.

5. Процјена адекватности капитала

Друштво је, у циљу примјене правила управљања ризицима, односно утврђивања адекватности капитала, обавезно да обрачунава износ капитала и исказује адекватност капитала у складу са одредбама члана 53а. Закона. Капитал Друштва обрачунава се као збир ставки базичног и додатног капитала, умањен за одбитне ставке.

Правилником су прописана правила обрачунавања капитала и адекватности капитала, опис и садржај појединих ставки које Друштво узима при обрачуну капитала, детаљнија обиљежја подређених дужничких инструмената која се могу укључити у обрачун капитала, карактеристике и врсте неликвидних средстава која представљају одбитну ставку у обрачуну капитала, те рокови и начин извјештавања Агенције. Друштво треба да планира, разради и опише ове елементе на одговарајући начин.

У овом дијелу приказују се последњи показатељи испуњавања захтјева адекватности капитала у складу са прописима.

Након тога, Друштво планира потребе за капиталом и врши процјене адекватности капитала, засноване на стратешком и тржишном одређивању, а дефинисане стратешким оквиром о пословању Друштва и актима пословне политике Друштва. У складу са постављеним стратешким циљевима, Друштво ће обезбједити капитал који ће бити довољан у погледу обима и врсте послова осигурања и ризика којима је Друштво изложено приликом обављања тих послова, увођења нових производа, ширења пословне мреже и сл.

Друштво треба да планира, односно обезбједи одређивање и одржавање адекватног нивоа капитала, који је у складу са преузетим и очекиваним ризицима. Планом капитала и процјеном адекватности капитала Друштво конкретизује и прецизира усвојене стратешке циљеве и пословне политике.

У циљу реалног сагледавања потребног нивоа капитала Друштво треба да врши пројекције финансијске и капиталне позиције Друштва у одређеном временском периоду (период 3 до 5 година) на начин који ће обухватити све текуће и очекиване промјене у пословном профилу Друштва и макроекономском окружењу Друштва.

Друштво треба да обезбеди такав ниво капитала како би са одређеном сигурности могло

да реализује своје пословне планове и стратешке одлуке. Да би се остварили сви постављени стратешки циљеви Друштва, неопходно је да капитал буде изнад доње границе коју је поставила регулатива. Код израде пројекције капитала треба узети у обзир пројектовану маргину солвентности засновану на плану пословања Друштва. Друштво треба да дефинише ограничења у погледу пожељног нивоа и структуре капитала (однос базичног, додатног и расположивог капитала).

Друштво које обавља послове животних и неживотних осигурања и реосигурања требало би да одвојено планира капитал за послове непосредних животних и неживотних осигурања и реосигурања, те је на основу прописа обавезно да исказује испуњавање захтјева адекватности капитала одвојено за послове непосредних животних и неживотних осигурања и реосигурања.

Пројектовани капитал треба да обезбиједи:

- регулаторне захтјеве,
- циљну адекватност капитала,
- очување стабилности пословања Друштва,
- увећање учешћа на тржишту и обезбјеђење дугорочног финансијског раста,
- спречавање развоја догађаја који могу да угрозе солвентност Друштва.

Узимајући у обзир претходно наведено Друштво ће пројектовати капитал за наредни период од 3 до 5 година одвојено за:

- послове неживотних осигурања,
- послове животних осигурања и
- послове реосигурања.

Планирање и процјена адекватности капитала се врши тако да обухвати све текуће и очекиване промјене, како у пословању Друштва, тако и у макроекономском и непосредном тржишном окружењу, са различитим сценаријима. Анализа сценарија подразумијева анализу усмјерену на процјену промјена више фактора који могу утицати на потребе за капиталом.

У пројекцију капитала треба да буду укључене све појединачне ставке из образаца: К-НЖ, К-Ж и К-Р.

6. Примјена

Агенција, као орган надзора, неће контролисати Друштво у смислу примјене ове смјернице, али очекује да њена примјена допринесе побољшању рада, како би се на тај начин спријечило предузимање мјера надзора. Директор и управа Друштва у поступку надзора треба да објасне разлоге одступања од ових смјерница.

Достављено:

- свим друштвима за осигурање,
- а/а